

Slaget ved Dybbøl

1. Det hele begyndte i 1848

Slaget ved Dybbøl var en del af krigen mellem Danmark og Tyskland i 1864, men allerede i 1848 begyndte de to lande at udvikle et dårligt forhold. Den danske konge havde nemlig besluttet, at Danmark ikke længere skulle have enevælde, og derfor skulle der skrives en forfatning, som skulle bestemme, hvordan landet skulle styres.

I den forbindelse forsøgte man at gøre Slesvig til en del af Danmark. Den danske konge var nemlig også konge over Slesvig, og selvom Slesvig var et hertugdømme, så mente man, at Slesvig jo på en måde var en del af Danmark, når vi nu havde den samme konge.

Enevælde = når én person bestemmer alt i et kongerige (kongen eller dronningen)

Forfatning = et sæt af regler der ikke kan ændres på (grundloven)

Hertugdømme = et selvstændigt område der ikke hører til noget land

Spørgsmål 1:

Hvorfor prøvede man at gøre Slesvig til en del af Danmark?

Slaget ved Dybbøl

2. Den første krig

Slesvig ville ikke være en del af Danmark. De ville hellere slå sig sammen med Holsten og forblive et hertugdømme. Danmark og Slesvig kunne ikke blive enige, og derfor startede 1. Slesvigske Krig. I krigen fik Slesvig både hjælp af Preussen, dvs. den nordlige del af Tyskland, og Det Tyske Forbund, dvs. resten af Tyskland og Østrig.

Krigen endte i 1850 uden at have ændret noget særligt. På en måde var det en sejr for Danmark, fordi man forhindrede Slesvig og Holsten i at blive til ét samlet hertugdømme, men på den anden side så mislykkedes Danmarks forsøg på at gøre Slesvig til en del af det danske kongerige.

Hertugdømme = et selvstændigt område der ikke hører til noget land

Spørgsmål 2:

Hvorfor blev der krig mellem Danmark og Slesvig?

Slaget ved Dybbøl

3. Endnu en krig

1. Slesvigske Krig ændrede som sagt ikke på noget, og det var Danmark ikke tilfredse med. Man drømte stadig om at gøre Slesvig til en del af Danmark, og i 1863 gik det galt. Danmark forsøgte nemlig endnu en gang at skille Slesvig og Holsten ad, og det endte med, at Preussen og Østrig erklærede krig mod Danmark igen.

Preussen var en stor militærmagt, og i Danmark vidste man godt, at man ikke kunne vinde krigen alene. Danmark var forberedt på at indtage en forsvarsposition, men man håbede også på at få hjælp af Sverige eller England. I 1. Slesvigske Krig havde de andre europæiske stormagter nemlig tvunget tyskerne til at stoppe krigen, og Danmark forventede lidt, at det samme ville ske denne gang. England havde i hvert fald kæmpet en diplomatisk kamp for at undgå en krig, fordi de frygtede, at den kunne sprede sig til resten af Europa.

Preussen = kongerige bestående af Tyskland, Polen, Litauen og Hviderusland

Militærmagt = land med et rigtig godt og stort militær

Forsvarsposition = man står klar til at forsvare modstanderens angreb

Diplomatisk = Neutral / uden at blive uvenner med nogen

Spørgsmål 3:

Hvilke lande håbede Danmark på at få hjælp af i krigen?

Slaget ved Dybbøl

4. Danmarks stolthed

En vigtig del af konflikten omkring Slesvig var de nationalistiske tankegange, der fyldte meget i det danske samfund i midten af 1800-tallet. Danske forfattere skrev meget om, at følelser betød mere end fornuft, og slagråbet "Danmark til Ejderen" blev populært. Det var med til at sprede idéen om, at Slesvig burde være en del af det danske kongerige.

Danmark havde flere muligheder for at undgå krigen i 1864, men det var danskerne for stolte til. Både befolkningen og politikerne havde en alt for stor tro på den danske hærs styrke, og man forventede samtidig, at andre lande ville hjælpe Danmark, hvis vi ikke kunne klare os overfor tyskerne. Derudover var danskerne overbeviste om, at forsvarsværket Dannevirke ikke kunne besejres, men i virkeligheden var det både dårligt vedligeholdt og svært at forsvare.

Nationalisme = at elske sit land højt og mene, at det er bedre end andre lande

Ejderen = flod i Nordtyskland (Slesvig-Holsten)

Dannevirke = nordens største forsvarsværk af volde og mure (år 1200)

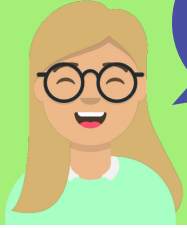
Spørgsmål 4:

Hvorfor prøvede Danmark ikke at undgå krigen i 1864?

Slaget ved Dybbøl

5. Starten på 2. Slesvigske Krig

Den 1. februar 1864 gik preussiske og østrigske soldater ind i Danmark, og dermed var 2. Slesvigske Krig i gang. Den danske hær var samlet ved Dannevirke, hvor de ville møde den tyske hær. Dannevirke ligger ca. 40 km syd for den danske grænse, men dengang var det ved grænsen mellem Slesvig og Holsten.

Allerede den 5. februar, altså fem dage efter krigen startede, måtte de danske soldater trække sig tilbage til Dybbøl ved Als og helt op til Fredericia. Det var egentlig et fornuftigt valg, men både befolkningen og politikerne så det som forræderi, og senere valgte man at fyre den general, der havde bestemt, at man skulle trække sig tilbage.

General = person i hæren med den højeste rang (dem der bestemmer mest)

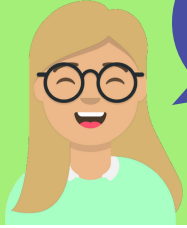
Spørgsmål 5:

Hvor mange dage gik der, før de danske soldater måtte trække sig tilbage?

Slaget ved Dybbøl

6. Belejringen af Dybbøl

Efter den danske hær havde trukket sig tilbage, valgte den tyske hær at belejre den danske hær ved Dybbøl i marts og april. Det betød, at de danske soldater var spærret inde på Als, og derfor kunne tyskerne fortsætte op igennem Sønderjylland uden at møde modstand.

Imens fik England arrangeret et møde mellem Tyskland og Danmark, hvor de skulle forhandle om freden. Mødet var planlagt til den 12. april, men Tysklands leder, Otto von Bismarck, fik mødet udskudt til den 20. april. Han ville nemlig gerne erobre endnu mere af Danmark, inden fredsforhandlingerne begyndte, sådan at Danmark ikke havde lige så meget land at forhandle om.

Belejre = at omringe et sted for at spærre folk inde indtil de overgiver sig
Fredsforhandling = at finde frem til en aftale for at stoppe en krig

Spørgsmål 6:

Hvorfor ville Otto von Bismarck udskyde fredsforhandlingerne?

Slaget ved Dybbøl

7. Skanserne ved Dybbøl

Da de danske soldater trak sig tilbage til skanserne ved Dybbøl, troede man, at det ville give en strategisk fordel, og at tyskerne ikke ville kunne komme længere op i Jylland. Men da de danske soldater ankom til Dybbøl den 7. februar, så viste det sig, at skanserne slet ikke var klar til kamp. Soldaterne måtte bruge hele februar på at sætte dem i stand, så de kunne bruges til at bekæmpe tyskerne.

Da de tyske soldater ankom, gravede de skyttegrave og stillede kanoner op, som kunne ramme skanserne. De danske kanoner var ikke lige så gode og kunne ikke skyde langt nok til at ramme tyskerne, så det var mere eller mindre umuligt at stoppe tyskernes kanoner.

Skanse = en vold som soldater kan være i dækning bag

Skyttegrav = en lang rende i jorden hvor soldater kan være i dækning

Spørgsmål 7:

Hvor lang tid måtte de danske soldater bruge på at reparere skanserne?

Slaget ved Dybbøl

8. Tyskerne angriber skanserne

De danske soldater havde altså arbejdet hele februar på at sætte skanserne ved Dybbøl i stand, men da tyskerne endelig ankom, var der alligevel ikke ret meget at stille op. Tyskernes kanoner skød granater mod de danske soldater fra 2. april til 18. april, dvs. 16 dage i træk.

Under granatangrebet fandt de danske generaler ud af, at den danske hær blev nødt til at trække sig tilbage, men det gik statsministeren ikke med til. Han mente, at det var vigtigere for Danmark at vise mod og holde stand, fordi man på den måde ville stå stærkere, når fredsforhandlingerne gik i gang den 20. april.

Granat = stort projektil formet som en spids cylinder med sprængstof indeni
General = person i hæren med den højeste rang (dem der bestemmer mest)

Spørgsmål 8:

Hvor lang tid varede granatangrebet?

Slaget ved Dybbøl

9. Slaget ved Dybbøl

Slaget ved Dybbøl startede den 18. april klokken fire om morgenen. Tyskerne startede med at bombardere skanserne i seks timer for at ødelægge de danske soldaters beskyttelse. Klokken 10:00 havde de mange eksplosioner lavet de sydligste skanser om til jordbunker, og nu kunne den tyske hær på over 35.000 soldater storme Dybbøl. På nær af nogle få observatører så var alle de 10.000 danske soldater gået i dækning længere bagude, og derfor var de slet ikke forberedt på nærkamp med tyskerne.

De tyske soldater kom løbende mod skanserne, og da de danske soldater opdagede det, måtte de løbe om kap med tyskerne for at nå over til skanserne først. Men det var for sent, og efter kun 20 minutter havde tyskerne overtaget alle skanserne. Den danske hær indså, at de ikke kunne gøre modstand, og de begyndte derfor at evakuere soldaterne til Als. Klokken 14:00 var slaget ved Dybbøl forbi, og Danmark havde tabt.

Observatør = person som holder udkig

Evakuere = få så mange som muligt væk fra et farligt sted

Spørgsmål 9:

Hvor lang tid var de tyske soldater om at overtage skanserne?

Slaget ved Dybbøl

10. Fredsforhandlingerne

Den 20. april, to dage efter Slaget ved Dybbøl, startede fredsforhandlingerne mellem Danmark og Tyskland. De skulle forhandle om, hvor den nye grænse skulle gå, og det fandt sted på en konference i London, hvor repræsentanter fra Tyskland og Danmark men også England, Frankrig, Rusland, Sverige og Østrig var til stede.

Men det var rigtig svært for Danmark at finde en god løsning. For det første havde vi lige tabt et stort slag og havde derfor mindre at skulle have sagt, og for det andet så var danskerne slet ikke enige om, hvad de egentlig ville have. Kongen ville have et samlet Danmark og beholde Slesvig-Holsten som selvstændige hertugdømmer, ligesom det var før krigen. Men flere af politikerne ville hellere have, at Tyskland fik Holsten, og Danmark fik Slesvig.

Konference = et stort møde for rigtig mange mennesker

Repræsentant = en person der er valgt til at repræsentere sit land

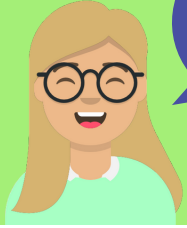
Spørgsmål 10:

Hvorfor var det svært for Danmark at finde en god løsning?

Slaget ved Dybbøl

11. Resultatet af forhandlingerne

Forhandlingerne kom til at handle om, hvor man skulle dele Slesvig, fordi det var det mest sandsynlige kompromis for begge lande. Danskerne ville have, at grænsen skulle være nede ved Dannevirke. Tyskerne ville derimod have, at grænsen gik mellem Tønder og Aabenraa.

Svenskerne prøvede at hjælpe Danmark, og englænderne ville egentlig også gerne hjælpe, men det var bare rigtig svært, når danskerne ikke kunne bestemme sig. Forhandlingerne stod på i over en måned og sluttede den 25. juni, uden at man havde nået frem til en løsning.

Kompromis = når to der er uenige laver en aftale, som de begge synes er okay
Dannevirke = nordens største forsvarsværk af volde og mure (år 1200)

Spørgsmål 11:

Hvilken løsning nåede man frem til ved fredsforhandlingerne?

Slaget ved Dybbøl

12. Tyskland genoptager krigen

Fredsforhandlingerne gik helt galt for Danmark, og da de sluttede den 25. juni, havde man ikke fundet en løsning. Derfor kunne Tyskland nu genoptage krigen, og det gjorde de allerede den 29. juni. De tyske soldater indtog Als, hvor de danske soldater havde trukket sig tilbage til efter Slaget ved Dybbøl. Det betød, at Danmark nu havde mistet den allersidste del af Slesvig.

Derudover havde de danske soldater også forladt fæstningen i Fredericia, så nu kunne de tyske soldater indtage hele Jylland uden at møde modstand. Dermed var der heller ikke nogen, der kunne stoppe tyskernes vej til Fyn og Sjælland, og derfor kunne Danmark nu på ingen måde vinde krigen.

Genoptage = fortsætte noget der ellers var stoppet eller sat på pause

Indtage = at få herredømme over et land eller område

Fæstning = volde, voldgrave eller mure der kan beskytte mod militærangreb

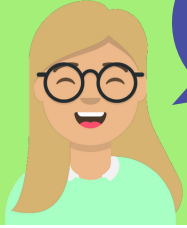
Spørgsmål 12:

Hvor meget af Danmark havde Tyskland overtaget?

Slaget ved Dybbøl

13. Krigen slutter

Den 8. juli gik den danske statsminister og hele regeringen af, og der kom en ny regering, som nu igen skulle forsøge at forhandle med Tyskland om en fredelig løsning. Tyskerne krævede, at alle hertugdømmerne, dvs. Slesvig, Holsten og Lauenborg, skulle tilhøre Tyskland, og det var Danmark tvunget til at gå med til.

Derudover skulle der laves en ny grænse mellem Danmark og Tyskland, som skulle gå ved Kongeåen lige under Kolding. Dermed blev hele Sønderjylland nu en del af Tyskland, og det betød også, at mange danskere pludselig boede i Tyskland.

Gå af = at stoppe/sige op og forlade en stilling

Hertugdømme = et selvstændigt område der ikke hører til noget land

Lauenborg = et hertugdømme syd for Holsten

Spørgsmål 13:

Hvor meget havde Danmark mistet, da 2. Slesvigske Krig var slut?

Slaget ved Dybbøl

14. Genforeningen med Sønderjylland

Den nye grænse ved Kolding betød, at danskerne i Sønderjylland nu var tyske borgere. For mange af dem var det en rigtig svær tid, hvor man skulle vænne sig til store forandringer. I 1886 blev Sønderjylland og Nordtyskland til ét stort hertugdømme, der skulle være grænseland mellem Tyskland og Danmark. Derfor blev det til et område, hvor der både boede tyskere og danskere. Men i 1918 tabte Tyskland 1. verdenskrig, og derfor stoppede Sønderjylland og Nordtyskland med at være et hertugdømme. I 1920 fik Danmark Sønderjylland tilbage, hvilket er bedre kendt som genforeningen.

Gad vide hvor grænsen mellem Danmark og Tyskland kunne have gået, hvis de to lande fandt en løsning i 1864. Der var snak om, at de måske kunne blive enige om at placere grænsen sådan ca. der, hvor den er i dag, men dengang var det ikke godt nok for de danske politikere. De mente, at Danmark så ville få så lidt, at det kunne være lige meget. Siden har der været meget kritik af, at man ikke gik med til en aftale under forhandlingerne.

Spørgsmål 14:

Hvornår skete genforeningen,
hvor Danmark fik Sønderjylland tilbage?

